

POTENȚIALUL DE UTILIZARE ȘI MODERNIZARE AL AVIONULUI IAR-93

POTENTIAL FOR USE AND MODERNIZATION OF THE IAR-93 AIRCRAFT

*Dr. ing. Mihai Victor PRICOP**

*Ing. Ion MATEI***

*Colonel (r.) CSI Dr. ing. Mihail-Liviu COȘEREANU****

(Academy of Romanian Scientists, 3 Ilfov, 050044, Bucharest, Romania)

Rezumat: În data de 31 octombrie 2024 se împlinesc 50 de ani de la primul zbor al avionului IAR-93 Vultur, respectiv J-22 ORAO, avion care a fost rezultatul unei colaborări unice între două state din blocul estic, Iugoslavia și România, pentru rolul de atac la sol și recunoaștere în regim subsonic înalt. Programul de cooperare a reprezentat o provocare tehnologică și industrială majoră pentru cele două state. Impactul și anvergura acestui program militaro-industrial pentru România are echivalent proporțional în cursa spațială pentru Lună. Sfârșitul Războiului Rece a prins partea românească a programului într-o fază cu dificultăți tehnice și implicit operaționale absolut normale, dificil de gestionat de către părțile interesate. Potențialul de modernizare și impactul în industrie și mediul militar sunt discutate din perspectiva conflictelor militare prezente și a rolului pe care avionul IAR-93 l-ar fi putut avea în continuare.

Cuvinte cheie: IAR-93, ORAO, aviație militară, industrie aviație, modernizare.

Abstract: On October 31, 2024, 50 years will have passed since the first flight of the IAR-93 Vultur aircraft, also known as the J-22 ORAO, an aircraft that was the result of a unique collaboration between two eastern bloc countries, Yugoslavia and Romania, designed for ground attack and reconnaissance. The cooperation program represented a major technological and industrial challenge for both states. The impact and extent of this military-industrial program for Romania is proportionally equivalent to the space race for the Moon. The end of the Cold War found the Romanian side of the program in a phase with technical and consequently operational difficulties that were absolutely normal and hard to manage by the interested parties. The potential for modernization and its impact on the industry and military environment are discussed in the context of present-day military conflicts and the role the IAR-93 aircraft could have continued to play.

Keywords: IAR-93, ORAO, military aviation, aviation industry, modernization.

* Institutul Național de Cercetări Aeronautice „Elie Carafoli”, bd. Iuliu Maniu 220, 061126, București, email: pricop.victor@incas.ro.

** Institutul Național de Cercetări Aeronautice “Elie Carafoli”, bd. Iuliu Maniu 220, 061126, București, email: matei.ion@incas.ro.

*** Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secția de Științe Militare, Director științific al Institutului Național de Cercetări Aeronautice “Elie Carafoli”, bd. Iuliu Maniu 220, 061126, București, email: cosereanu.liviu@incas.ro.